

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzczak

w sprawie **W. E. L.**

skazanego z art. 193 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 grudnia 2012 r.,

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Sądu Okręgowego w P. z dnia 11 października 2012 r., o odmowie przyjęcia kasacji własnej skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 listopada 2011 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 sierpnia 2011 r.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem odmówiono przyjęcia osobistej kasacji skazanego wskazując, że mimo wezwania do usunięcia braku polegającego na niedopełnieniu wymogu sporządzenia takiego środka zaskarżenia przez adwokata, nie zrealizował on tego warunku. W zażaleniu na to rozstrzygnięcie skarżący podniósł naruszenie art. 45, 77, 176 i 183 Konstytucji RP, a także art. 6 EKPC, przez zablokowanie mu dostępu do Sądu Najwyższego, wbrew wymogowi dwuinstancyjności procesu, uwzględnienie opinii ustanowionego z urzędu obrońcy o braku podstaw do kasacji, mimo że nie wskazano w niej podstawy prawnej takiej odmowy i doprowadzenie do tego, że prawo do kasacji stało się „fikcją prawną” i „martwą literą”. Podniósł też wadliwe – w jego ocenie - rozumienie przez Sąd Okręgowy wymogu, że kasacja „powinna być” sporządzona i podpisana przez adwokata, skoro Sąd ten jednocześnie uznaje, że wyznaczony z urzędu adwokat

nie musi wcale sporządzać jej i podpisywać, a przecież jest on predystynowany do obrony każdego klienta, zaś kasacja stanowi realizację prawa do obrony. Zdaniem skarżącego adwokat wyznaczony z urzędu może wprawdzie odmówić obrony, ale nie powinien odmawiać klientowi prawa do sądu w postaci apelacji, czy kasacji. W zażaleniu tym podniesiono też, że skarżący już uprzednio występował z zażaleniem na podobne zarządzenie wydane w dniu 11 czerwca 2012 r. i z nieznanymi mu przyczynami nie zostało ono zapewne przesłane Sądowi Najwyższemu.

Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zażalenie to jest całkowicie bezzasadne. Skazany, gdy wystąpił z własną kasacją, zażądał jednocześnie ustanowienia mu adwokata z urzędu „w celu podpisania niniejszej kasacji” (k. 675 akt). Ustanowiony wówczas obrońca w obszernym stanowisku (k. 702a-706 w/w akt) wyjaśnił, że w sprawie niniejszej brak jest podstaw do wywiedzenia kasacji, w tym także z uwagi na fakt, że Sąd odwoławczy złagodził karę wymierzoną skazanemu, ograniczając ją wyłącznie do grzywny, a nie dostrzega się powodów z art. 439 k.p.k., które mogłyby być w takiej sytuacji podstawą tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Oświadczenie obrońcy zostało przekazane skazanemu, a jednocześnie zarządzeniem z dnia 12 marca 2012 r., pouczono go o możliwości wywiedzenia, w terminie 30 dni, kasacji sporządzonej i podpisanej przez adwokata z wyboru (k. 707).

Odpowiedzią na to była kolejna kasacja własna skazanego (k. 710-714), której zarządzeniem z dnia 14 maja 2012 r. odmówiono przyjęcia, z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych tej skargi w zakresie tzw. przymusu adwokackiego (k. 716). Zażalenie skazanego na to zarządzenie zostało rozpoznane przez Sąd Najwyższy w dniu 12 lipca 2012 r. (k. 729), a rozstrzygnięcie to – jak wynika z dokumentacji Sądu Najwyższego – zostało mu doręczone w dniu 23 lipca 2012 r. Dziwi przeto twierdzenie żalącego się, że jakoby z nieznanymi powodami nie było ono przekazane Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy uchylił wówczas zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji osobistej skarżącego, ale nie z uwagi na argumentację zawartą w zażaleniu, lecz ze względu na to, iż w wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych kasacji brak było obligatoryjnego pouczenia o konsekwencji nieuzupełnienia ich w terminie. W związku z tym rozstrzygnięciem, zarządzeniem z dnia 31 lipca 2012 r. (k. 734), Przewodniczący Wydziału Sądu Okręgowego w P. wezwał ponownie skazanego do uzupełnienia braków w terminie podobnym jak poprzednio, ale już z zastrzeżeniem, iż niedochowanie go

doprowadzi do odmowy przyjęcia kasacji własnej skarżącego. Doręczenie tego zarządzenia nastąpiło w dniu 22 sierpnia 2012 r. i z uwagi na brak reakcji skazanego, w dniu 11 października 2012 r., doszło do ponownej odmowy przyjęcia tej kasacji (k. 737) i to właśnie zarządzenie jest przedmiotem obecnego rozpoznania.

Nie można podzielić zawartych w tym zażaleniu zarzutów odnośnie naruszenia przepisów art. 45, 77, 176 i 183 Konstytucji RP, jako że nijak się one mają do realiów tej sprawy. Przepis art. 45 Konstytucji zastrzega prawo każdego do sprawiedliwego i jawnego rozpoznania jego sprawy przez niezawisły, niezależny i bezstronny sąd bez nieuzasadnionej zwłoki, a art. 176 zakłada, iż postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne, zaś art. 77 w ust. 2 zabrania zamykania drogi sądowej do dochodzenia naruszonych praw i wolności. Bez wątplenia skarżący miał proces, w sprawie o zarzucone mu przestępstwo, zgodny z wymogami art. 45 Konstytucji i miał również możliwość odwołania się od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, z której przecież skorzystał. Tak więc postępowanie prowadzone w jego sprawie było dwuinstancyjne. Tym samym zatem nie można też mówić o obrazie przywoływanego w zażaleniu art. 6 EKPC.

Środek zaskarżenia w postaci kasacji nie jest zaś skargą instancyjną, lecz nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, nie ma zatem nic wspólnego z dwuinstancyjnością procesu sądowego. Kasacja może być przy tym wywiedziona jedynie z ograniczonych powodów i obejmują one tylko rażącą obrazę prawa oraz uchybienia wskazane w art. 439 k.p.k., a przy tym na korzyść skazanego jest ona dopuszczalna wyłącznie w razie skazania go na bezwzględnie wykonywaną karę pozbawienia wolności – co w tej sprawie nie miało miejsca - a w innych wypadkach tylko z uwagi na naruszenia przywołanego wyżej art. 439 k.p.k. Z tych właśnie powodów ustawodawca wprowadził przymus adwokacko – radcowski żądając, aby skarga ta była sporządzona i podpisana przez podmiot fachowy, a nie przez samą stronę. Skazany miał wyznaczonego z urzędu, z uwagi na swoją niezamożność, adwokata, który nie dopatrył się jednak powodów do wywiedzenia kasacji w jego sprawie. Adwokat wyznaczony z urzędu może zaś tę skargę wnieść jedynie wówczas, gdy stwierdzi zaistnienie, ograniczonych przecież, podstaw kasacyjnych. Przekazując informację o niestwierdzeniu podstaw do sporządzenia kasacji, nie musi on przy tym wskazywać żadnej podstawy prawnej, jako że uprawnienie jego w tej materii wynika wprost z art. 84 § 3 k.p.k. Musi jedynie wyjaśnić, dlaczego

powodów takich się nie dopatruje. I tak też było w sprawie niniejszej. Nie jest zadaniem takiego adwokata sporządzenie kasacji tylko dlatego, że skazany życzy sobie jej wywiedzenia. Jest on bowiem ustanawiany osobie niezamożnej w celu rozważenia sporządzenia i podpisania kasacji, a nie dla jej sporządzenia i podpisania, choćby nie dostrzegał podstaw kasacyjnych.

Nieporozumieniem jest zatem twierdzenie skarżącego, że obrońca taki powinien sporządzić kasację, a może co najwyżej odmówić dalszej obrony skazanego. Niestwierdzenie przez obrońcę z urzędu podstaw kasacyjnych nie zamyka przy tym samej stronie możliwości wniesienia kasacji, jeżeli ustanowi ona obrońcę z wyboru, który taką skargę wywiedzie. Ba, odżywa nawet wówczas ponownie 30-dniowy termin do wniesienia kasacji, który przecież co do zasady liczony jest od doręczenia wyroku sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem (art. 524 § 1 zd. I k.p.k.). Nie można zatem w żadnej mierze twierdzić, jak to czyni skazany, że możliwość odwołania się „do kolejnej instancji sądowej” - pomijając już fakt, iż postępowanie kasacyjne nie jest żadną „instancją”, lecz trybem pozainstancyjnym – jest „prawną fikcją” przez przyjmowanie, że obrońca z urzędu może odmówić sporządzenia kasacji.

Nie ma też racji skarżący kiedy wywodzi, że wymóg, iż kasacja „powinna być” sporządzona i podpisana przez adwokata był w tej sprawie wadliwie rozumiany przez Sąd odwoławczy, gdyż zwrot ten nie jest kierowany do samego adwokata, bez względu na to, czy jest on powołany z wyboru, czy z urzędu, lecz do strony chcącej wnieść taki środek zaskarżenia, a sposób postąpienia adwokata z urzędu ustanowionego dla rozważenia możliwości jego wywiedzenia, określa wyraźnie przywoływany już § 3 art. 84 k.p.k. Adwokata takiego bowiem w żadnej mierze nie można zmusić do wniesienia skargi niezależnie od tego czy istnieją podstawy do jej wywiedzenia, a więc także, jeżeli po analizie akt ich nie dostrzega.

Możliwość odwołania się od zarządzenia, które odmawia przyjęcia kasacji osobistej strony, gdy nie uzupełniła ona wymogu przymusu adwokacko – radcowskiego, po uprzednim niedopatrzeniu się możliwości wniesienia kasacji przez obrońcę z urzędu, mimo że była pouczona o takiej potrzebie ze wskazaniem rygору nieuczynienia tego, dowodzi, że i w tym wypadku ustawodawca zapewnia swoistą dwuinstancyjność postępowania. Ponieważ zaś organem odwoławczym jest wówczas Sąd Najwyższy, to tym samym w żadnej mierze nie można uznać, jakoby naruszonym w tej sprawie miałby być art. 183 Konstytucji.

Powyższe wskazuje, że zażalenie skazanego jest całkowicie niezasadne i o żadnym uchybieniu w procedowaniu w przedmiocie kasacji własnej skarżącego nie było w tej sprawie mowy. Dlatego też zaskarżone zarządzenie utrzymano w mocy.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.